

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ŁADUNKÓW W TRANSPORCIE KRAJOWYM (CARGO)

Przyjęte Uchwałą Zarządu Commercial Union Polska – Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych Spółka Akcyjna z dnia 8 grudnia 2003 roku z uwzględnieniem zmian wprowadzonych Uchwałą Zarządu CUP TUO SA z dnia 9 sierpnia 2007 roku

§ 1. Postanowienia wstępne

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia ładunków w transporcie krajowym (zwane dalej ogólnymi warunkami) stanowią podstawę do zawierania umów ubezpieczenia mienia w czasie jego przewozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których stronami są: Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych SA (zwane dalej Aviva) i osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (zwane dalej Ubezpieczającym).
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta również na cudzy rachunek (Ubezpieczonego). W takim przypadku postanowienia niniejszych ogólnych warunków dotyczące Ubezpieczającego mają również zastosowanie odpowiednio do Ubezpieczonego.

§ 2. Definicje

Ileokroć w niniejszych ogólnych warunkach, wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, a także w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia oraz w innych pismach i oświadczeniach składanych w związku z zawarciem lub wykonywaniem tej umowy używa się wymienionych poniżej terminów, należy przez nie rozumieć:

- 1) **Mienie**
Przedmioty materialne.
- 2) **ładunek**
Mienie stanowiące przedmiot przewozu.
- 3) **Szkoda**
Uszczerbek majątkowy polegający na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu ubezpieczonego ładunku, spowodowany przez co najmniej jedno zdarzenie losowe objęte ubezpieczeniem. Nie obejmuje strat o charakterze następczym, między innymi takich jak utrata zysku lub zwiększone koszty działalności powstałe w wyniku szkody, utrata wartości rynkowej, kary umowne, sądowe lub administracyjne, grzywny oraz jakiegokolwiek inne kary o charakterze pieniężnym lub odszkodowania o charakterze karnym.
- 4) **Zdarzenie losowe**
Niezależne od woli Ubezpieczającego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, powodujące szkodę w ubezpieczonym ładunku.
- 5) **Franszyza redukcyjna**
Ustalona w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa, o jaką będzie pomniejszane każde odszkodowanie określone zgodnie z postanowieniami niniejszych ogólnych warunków.
- 6) **Ubezpieczenie jednostkowe**
Ubezpieczenie obejmujące przewóz wskazanego ładunku na określonej trasie.
- 7) **Ubezpieczenie generalne**
Ubezpieczenie obejmujące przewozy wszystkich lub niektórych rodzajów ładunków w okresie ubezpieczenia.
- 8) **Pożar**
Ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i jest w stanie rozszerzyć się samoistnie.

9) Uderzenie pioruna

Gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na środek transportu lub ładunek.

10) Wybuch

Gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołana ich dążnością do rozprzestrzeniania się, przy czym w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników obowiązuje warunek, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż w skutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; do wybuchu zalicza się także implozję, polegającą na uszkodzeniu ciśnieniem zewnętrznym zbiornika lub aparatu próżniowego.

11) Huragan

Wiatr, którego działanie zdolne jest wyrządzić masowe szkody, przy czym stwierdzenie działania huraganu powinno zostać potwierdzone orzeczeniem Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, a w razie braku możliwości uzyskania takiego potwierdzenia, przyjmuje się stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania lub w sąsiedztwie, świadczący o działaniu huraganu; pojedyncze szkody uważa się za huraganowe tylko wówczas, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono ślady działania huraganu lub też rodzaj szkody i jej rozmiary świadczące o działaniu wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/s.

12) Powódź

Zalanie terenu w wyniku podniesienia się wody w korytach wód płynących lub stojących, a także wskutek opadów.

13) Deszcz nawalny

Opad deszczu, którego współczynnik wydajności wynosi co najmniej 4, przy czym stwierdzenie wystąpienia deszczu nawalnego powinno zostać potwierdzone przez Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej; w razie braku takiego potwierdzenia przyjmuje się stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania lub w najbliższym sąsiedztwie, świadczący wyraźnie o działaniu deszczu nawalnego.

14) Wypadek środka transportu

Nagle działanie siły mechanicznej na środek transportu w momencie jego zetknięcia z osobami, zwierzętami lub przedmiotami, a także przewrócenie się, wykolejenie się, spadnięcie, zatonięcie środka transportu.

15) Kradzież z włamaniem

Zabór ładunku przez sprawcę w celu przywłaszczenia w następstwie usunięcia przeszkody materialnej będącej częścią konstrukcji lub specjalnym zamknięciem środka transportu.

16) Kradzież z włamaniem z zaborem środka transportu

Zabór ładunku przez sprawcę w celu przywłaszczenia w drodze włamania do środka transportu z jednoczesnym dokonaniem zaboru środka transportu lub jego czasowego zawłaszczenia.

17) Rabunek

Zabór ładunku przez sprawcę w celu przywłaszczenia (również z jednoczesnym zaborem środka transportu) z użyciem przemocy fizycznej wobec osoby dokonującej przewozu lub groźby jej natychmiastowego użycia albo przez doprowadzenie tej osoby do stanu nieprzytomności lub bezbronności.

18) Transport własny jest to transport, który:

- a) dokonywany jest środkami transportu będącymi własnością Ubezpieczającego lub pozostającymi w jego dyspozycji, lub

- b) wykonywany jest przez samego Ubezpieczającego lub osoby, za które ponosi odpowiedzialność.
- 19) **Transport zawodowy** - transport dokonywany przez przewoźnika zawodowego na podstawie umowy o przewóz, potwierdzony wydaniem listu przewozowego lub innego dokumentu przewozowego.
- 20) **Parking strzeżony** – wydzielony teren oznakowany jako „parking strzeżony”, całodobowo dozorowany, oświetlony w porze nocnej, wyposażony w urządzenia blokujące wjazd i wyjazd, uniemożliwiające wjazd i wyjazd pojazdu bez zezwolenia osoby dozorującej parking.

§ 3. Przedmiot ubezpieczenia

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ochroną ubezpieczeniową obejmowane są ładunki, stanowiące własność Ubezpieczającego lub, dla których na Ubezpieczającym spoczywa obowiązek ich ubezpieczenia. Ładunki mogą być objęte ubezpieczeniem w transporcie samochodowym, kolejowym, lotniczym, wodnym śródlądowym w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Mienie objęte ochroną ubezpieczeniową pozostaje wskazane w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, Aviva nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową następującego mienia:
 - 1) wartości pieniężnych, banderoli akcyzy, kart kredytowych lub płatniczych, bonów towarowych, akcji, obligacji;
 - 2) dokumentów, akt, modeli, wzorów;
 - 3) przewożonego w ramach handlu obwoźnego;
 - 4) przemieszczanego w obrębie jednej nieruchomości lub posesji;
 - 5) uszkodzonego, niesprawnego, zdekompletowanego;
 - 6) odpadów i surowców wtórnych;
 - 7) zwierząt żywych;
 - 8) zwłok i szczątków ludzkich;
 - 9) bagażu osobistego;
 - 10) dzieł sztuki oraz przedmiotów o wartości kolekcjonerskiej.

§ 4. Wartość ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

1. Wartością ubezpieczonego mienia jest wartość ładunku w miejscu i czasie załadowania łącznie z kosztami dostarczenia ładunku do miejsca przeznaczenia. Wartość ładunku określa się (z zastrzeżeniem postanowień § 15) według ceny w fakturze sprzedaży; jeżeli nie można ceny takiej ustalić w miejscu i czasie załadowania, wartość ładunku określa się przez porównanie jej z wartością mienia takiego samego rodzaju i jakości.
2. Suma ubezpieczenia wskazana w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Aviva za szkody powstałe w ładunku przewożonym na jednym środku transportu.
3. W ubezpieczeniach jednostkowych suma ubezpieczenia ustalona jest według wartości mienia stanowiącego ubezpieczony ładunek. Jeżeli określona w takim ubezpieczeniu suma ubezpieczenia przewyższa wartość ubezpieczonego ładunku, Aviva odpowiada za szkody do wysokości wartości ubezpieczonego ładunku. Jeżeli określona w takim ubezpieczeniu suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego ładunku, Aviva odpowiada za szkody w takim stosunku, w jakim suma ubezpieczenia pozostaje do wartości ubezpieczonego ładunku.

4. W ubezpieczeniach generalnych suma ubezpieczenia ustalona jest według spodziewanej w okresie ubezpieczenia maksymalnej wartości ubezpieczonego ładunku na jednym środku transportu. Jeżeli określona w takim ubezpieczeniu suma ubezpieczenia przewyższa faktyczną wartość ubezpieczonego ładunku na środku transportu w chwili wystąpienia szkody, Aviva odpowiada za szkody do wysokości faktycznej wartości ubezpieczonego ładunku na środku transportu w chwili wystąpienia szkody. Jeżeli określona w takim ubezpieczeniu suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego ładunku na środku transportu w chwili wystąpienia szkody, Aviva odpowiada za szkody w takim stosunku, w jakim suma ubezpieczenia pozostaje do wartości ubezpieczonego ładunku na środku transportu w chwili wystąpienia szkody.

§ 5. Zakres ubezpieczenia

1. Ochroną ubezpieczeniową objęte są, z zastrzeżeniem wyłączeń zawartych w niniejszych ogólnych warunkach, szkody powstałe w trakcie okresu ubezpieczenia w ładunku wskazanym w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia w wyniku zaistnienia co najmniej jednego z następujących zdarzeń losowych:
 - 1) pożar, uderzenie pioruna, wybuch, upadek statku powietrznego na środek transportu, huragan, powódź, deszcz nawalny;
 - 2) wypadek środka transportu;
 - 3) kradzież z włamaniem;
 - 4) kradzież z włamaniem z zaborem środka transportu;
 - 5) rabunek;
 - 6) zdarzenia losowe inne niż wymienione w punktach 1) do 5) i nie wyłączone w niniejszych warunkach, jeżeli w ich następstwie doszło do połamania, potłuczenia, rozbicia, wycieku, podarcia, zabrudzenia, rozsypania, poplamienia, pogięcia, zgniecenia, zamoczenia, porysowania lub inaczej określonego uszkodzenia lub zniszczenia ubezpieczonego ładunku.
2. Aviva odpowiada dodatkowo, w granicach sumy ubezpieczenia, za szkody w ładunku:
 - 1) będące wynikiem skażenia lub zanieczyszczenia ubezpieczonego ładunku, powstałe w następstwie wystąpienia zdarzenia losowego objętego umową ubezpieczenia,
 - 2) powstałe wskutek akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniami losowymi objętymi umową ubezpieczenia.
3. W razie zajścia zdarzenia losowego objętego umową ubezpieczenia, Aviva zwraca również Ubezpieczającemu, w granicach sumy ubezpieczenia:
 - 1) koszty poniesione w celu zabezpieczenia ładunku bezpośrednio zagrożonego szkodą,
 - 2) koszty wynikłe z zastosowania przez Ubezpieczającego wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia szkody w ładunku,jeżeli środki te były właściwe, chociażby okazały się nieskuteczne, z zastrzeżeniem, że w przypadku gdy suma ubezpieczenia jest niższa od wartości ładunku koszty te zostaną zmniejszone w takim stosunku jak odszkodowanie, tj. proporcjonalnie do stopnia zaniżenia sumy ubezpieczenia ładunku, bez względu na to, czy poniesione zostały na polecenie Avivy
4. Jeżeli koszty określone w ust. 3 dotyczą łącznie mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, Aviva pokrywa je w takiej proporcji do ogólnych kosztów poniesionych przez Ubezpieczającego, w jakiej wartość ubezpieczonego mienia pozostaje do wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego łącznie.
5. Dodatkowo, z zastrzeżeniem określenia stosownego limitu odpowiedzialności w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia, ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte udokumentowane i uzasadnione koszty poniesione w związku z uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku, ich wywozem, składowaniem lub utylizacją; ochrona obejmuje

również koszty demontażu i ponownego montażu nieuszkodzonych części ładunku, jeżeli czynności takie są niezbędne w celu przeprowadzenia naprawy ładunku dotkniętego szkodą; w żadnym razie nie będą pokrywane koszty związane z usunięciem zanieczyszczeń gleby lub wody i ich rekultywacją. Limit odpowiedzialności określony zgodnie z tym punktem ulega każdorazowej redukcji o kwotę wypłaconego odszkodowania.

§ 6. Wyłączenia ogólne

1. Aviva nie ponosi odpowiedzialności za szkodę powstałą bezpośrednio lub pośrednio wskutek:
 - 1) działania promieniowania jonizującego lub skażenia radioaktywnego pochodzącego z jakiegokolwiek źródła, a w szczególności z paliwa jądrowego lub z jakichkolwiek odpadów promieniotwórczych powstałych w wyniku reakcji rozpadu albo syntezy jądrowej,
 - 2) następujących zdarzeń (niezależnie od faktu czy do powstania szkody przyczyniły się w jakimkolwiek stopniu inne zdarzenia oddziaływujące jednocześnie lub w dowolnej kolejności ze zdarzeniami wymienionymi poniżej):
 - a) wojny, najazdu, wrogiego działania drugiego państwa, agresji zbrojnej lub działań wojennych bez względu na fakt czy wojna została wypowiedziana czy też nie, wojny domowej, buntu, przewrotu, rewolucji, powstania lub niepokojów społecznych przybierających rozmiary powstania, przewrotu wojskowego, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego;
 - b) jakiegokolwiek aktu terroryzmu obejmującego w szczególności:
 - użycie lub groźbę użycia siły lub przemocy,
 - pozbawienie życia, zniszczenie lub uszkodzenie mienia (obejmujące także usiłowanie, przygotowanie, pomocnictwo lub groźbę pozbawienia życia czy też zniszczenia lub uszkodzenia mienia), w szczególności na skutek działania promieniowania radioaktywnego lub zanieczyszczenia środkami chemicznymi lub biologicznymi,dokonane przez jakiegokolwiek osoby lub grupy osób podejmujących działania w szczególności z pobudek politycznych, religijnych lub ideologicznych, tak aby:
 - osiągnąć cele wynikające z tych pobudek, niezależnie od faktu czy cele takie zostały w jakiegokolwiek formie zamaniestrowane lub sprecyzowane,
 - zastraszyć społeczeństwo lub jakąkolwiek jego część;
 - c) wszelkich działań przedsięwziętych w związku z kontrolowaniem, zapobieganiem lub zwalczaniem skutków zdarzeń wymienionych w literach a) i b), a także wszelkich działań pozostających w jakiegokolwiek relacji do zdarzeń wymienionych w literach a) i b).
 - 3) rozruchów, strajków, lokautów, niepokojów społecznych,
 - 4) konfiskaty, zawłaszczenia, nacjonalizacji, rekwizycji, zniszczenia, które nastąpiło na mocy aktu prawnego, niezależnie od jego formy, wydanego przez władze państwowe lub samorządowe,
 - 5) skażenia lub zanieczyszczenia środowiska lub ubezpieczonego mienia odpadami przemysłowymi, a także emitowanymi do otoczenia zanieczyszczeniami,
 - 6) umyślnego działania lub zaniechania albo rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub osób, za które ponoszą oni odpowiedzialność,
 - 7) uszkodzenia, zmiany lub zniszczenia, a także ograniczenia zakresu funkcjonalności, dostępności lub działania jakiegokolwiek systemu komputerowego, sprzętu komputerowego (hardware), oprogramowania (software), programów, danych, nośników danych lub mediów służących do przechowywania danych informatycznych, mikroprocesorów, układów scalonych lub podobnych urządzeń lub komponentów

stanowiących część sprzętu komputerowego, jeśli zdarzenia opisane powyżej nastąpiły jako rezultat umyślnego (tj. z zamiarem wyrządzenia szkody) lub też przypadkowego przesłania lub przekazania (elektronicznie lub w inny sposób) programu, zawierającego jakiegokolwiek instrukcje lub kody logiczne działające w niszczący sposób, w szczególności obejmujące wirusy, „robaki” komputerowe lub też programy określane mianem „koni trojańskich”, „bomb logicznych” lub analogicznie działające; jeżeli tego rodzaju programy mogą być zidentyfikowane jako przyczyna zaistniałej szkody, ich zadziałanie będzie traktowane jako zdarzenie wyłączone z zakresu ubezpieczenia.

2. Na Ubezpieczającym spoczywa obowiązek udowodnienia, że wymienione w ust. 1 pkt. 2), 3) lub 4) zdarzenia, jako fakty powszechnie znane, nie były bezpośrednią lub pośrednią przyczyną powstania szkody.

§ 7. Wyłączenia szczegółowe

1. Aviva nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
 - 1) polegające na utracie danych lub informacji, niezależnie od ich nośnika,
 - 2) polegające na braku miary, wagi lub objętości – w granicach obowiązujących norm lub przyjętych zwyczajowo ubytków naturalnych,
 - 3) powstałe wskutek kradzieży ładunku, jeżeli zdarzenie nie nosi znamion kradzieży z włamaniem lub kradzieży z włamaniem z zaborem środka transportu,
 - 4) spowodowane użyciem środka transportu o złym stanie technicznym, niewłaściwego lub nieprzystosowanego do realizacji danego zadania transportowego w przypadku transportu własnego, a w przypadku transportu zawodowego - o ile Ubezpieczający wiedział o takich uchybieniach w doborze środka transportu lub mógł się o nich dowiedzieć dochowując należytej staranności,
 - 5) spowodowane przez kierowcę, znajdującego się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających w przypadku transportu własnego,
 - 6) wynikające z niedostatecznego lub niewłaściwego opakowania przedmiotu ubezpieczenia, przy czym za opakowanie uznaje się również zamocowanie lub rozmieszczenie przedmiotu ubezpieczenia na środku transportu, o ile czynności te były dokonywane bezpośrednio przez Ubezpieczającego lub osoby, za które Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność, a w przypadku transportu zawodowego, o ile Ubezpieczający wiedział o takim niedostatecznym lub niewłaściwym opakowaniu lub mógł się o nim dowiedzieć dochowując należytej staranności,
 - 7) powstałe w bezpośrednim następstwie opóźnienia dostawy, nawet jeśli opóźnienie jest skutkiem zdarzenia objętego ubezpieczeniem,
 - 8) będące wynikiem naturalnych właściwości przedmiotu ubezpieczenia,
 - 9) będące wynikiem niewypłacalności lub uchybień finansowych przewoźnika lub właściciela środka transportu.
2. W przypadku samochodowego transportu własnego Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego Aviva nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w wyniku zaistnienia kradzieży z włamaniem lub kradzieży z włamaniem z zaborem środka transportu, jeżeli:
 - 1) szkoda powstała podczas postoju samochodu w godzinach od 22.00 do 6.00 poza parkingami strzeżonymi,
 - 2) samochód nie jest wyposażony w sprawny alarm lub immobilizer lub urządzenie blokujące skrzynię biegów lub inne urządzenie przeciwkradzieżowe, bądź też w przypadku oddalenia się kierowcy od samochodu nie nastąpiło zamknięcie samochodu i uruchomienie przynajmniej jednego urządzenia zabezpieczającego lub kierowca pozostawił w samochodzie kluczyki lub dokumenty pojazdu bądź dokumenty ładunku,

- 3) ładunki nie są umieszczone w przestrzeni ładunkowej lub będąc umieszczone w przestrzeni ładunkowej są widoczne z zewnątrz, chyba że rodzaj ładunku lub jego wymiary nie pozwalają na inny sposób załadowania.

§ 8. Zawarcie umowy ubezpieczenia

1. Zawarcie umowy ubezpieczenia następuje na podstawie pisemnego wniosku Ubezpieczającego lub jego przedstawiciela skierowanego do Avivy
2. Wniosek powinien zawierać co najmniej:
 - 1) w przypadku ubezpieczenia jednostkowego:
 - a) imię i nazwisko lub firmę, siedzibę i adres Ubezpieczającego i Ubezpieczonego jeżeli jest on inną osobą niż Ubezpieczający,
 - b) opis ładunku będącego przedmiotem ubezpieczenia oraz jego cechy szczególne, w tym jednostkowe, pozwalające na jego identyfikację,
 - c) informacje na temat opakowania ładunku,
 - d) informacje o środku transportu i przewoźniku,
 - e) sumę ubezpieczenia,
 - f) datę rozpoczęcia przewozu,
 - g) trasę przewozu,
 - h) zakres ubezpieczenia,
 - i) informacje o szkodach w transporcie w okresie 36 miesięcy przed złożeniem wniosku.
 - 2) w przypadku ubezpieczenia generalnego:
 - a) imię i nazwisko lub firmę, siedzibę i adres Ubezpieczającego i Ubezpieczonego jeżeli jest on inną osobą niż Ubezpieczający,
 - b) okres ubezpieczenia,
 - c) informacje o rodzajach ładunków,
 - d) informacje na temat opakowania ładunków,
 - e) informacje o rodzajach środków transportu i przewoźnikach (w tym o udziale transportu własnego w przewozach),
 - f) informacje o trasach przewozów,
 - g) sumę ubezpieczenia, będącą maksymalną wartością przedmiotu ubezpieczenia na jednym środku transportu,
 - h) zakres ubezpieczenia,
 - i) łączną wartość ładunków przewidzianych do przewiezienia w okresie ubezpieczenia (w podziale na rodzaje mienia),
 - j) informacje o szkodach w transporcie w okresie 36 miesięcy przed złożeniem wniosku.
3. Aviva zastrzega sobie prawo żądania od Ubezpieczającego lub jego przedstawiciela dodatkowych informacji, jeżeli uzna, że dotychczas otrzymane nie są wystarczające do prawidłowej oceny ryzyka.
4. Ubezpieczający lub jego przedstawiciel zobowiązany jest według swojej najlepszej wiedzy udzielić informacji wymienionych w formularzu wniosku lub co najmniej wymienionych w ust. 2. oraz odpowiedzieć na wszystkie pytania zawarte w jakichkolwiek pismach Avivy, a także podać wszystkie znane sobie okoliczności istotne dla oceny ryzyka i zakresu odpowiedzialności. Jeżeli pomimo braku podania informacji lub nie udzielenia odpowiedzi w odniesieniu do którejkolwiek z poruszonych przez Avivę kwestii zawarta została umowa ubezpieczenia, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
5. Jeżeli okoliczności, na podstawie których Aviva zawarła umowę ubezpieczenia, uległy zmianie w trakcie okresu ubezpieczenia, Ubezpieczający lub jego przedstawiciel jest

zobowiązany zawiadomić Avivę o takich zmianach niezwłocznie po powzięciu o nich wiadomości.

6. Aviva nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do powyższego naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie losowe przewidziane umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym

§ 9. Składka ubezpieczeniowa

1. Wysokość składki należnej z tytułu udzielonej przez Avivę ochrony ubezpieczeniowej jest wyrażona jako:
 - 1) iloczyn przyjętej w umowie ubezpieczenia stawki oraz zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia (ubezpieczenie jednostkowe),
 - 2) iloczyn przyjętej w umowie ubezpieczenia stawki oraz planowanej łącznej wartości (lub jej określonej części) ładunków w okresie ubezpieczenia (ubezpieczenie generalne).
2. Przy ustalaniu stawki ubezpieczeniowej brane są pod uwagę m.in. następujące kryteria: rodzaj ładunku, rodzaj środka transportu, sposób opakowania ładunku, gabaryty i masa ładunku, historia szkodowości, czas trwania przewozu, trasa przewozu, warunki atmosferyczne, suma ubezpieczenia, przewoźnik i jego doświadczenie.
3. Składka dla ubezpieczenia generalnego jest uzależniona od planowanej łącznej wartości ładunków w okresie ubezpieczenia, przy czym określona jej część, płatna na początku okresu ubezpieczenia jest składką zaliczkową, a jej ostateczne rozliczenie nastąpi w sposób i w terminie podanych w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia, w oparciu o przedstawioną przez Ubezpieczającego deklarację łącznej wartości ładunków w okresie ubezpieczenia.
4. Wysokość składki z tytułu udzielonej przez Avivę ochrony ubezpieczeniowej, jak również termin jej płatności, wskazane są w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia. W razie braku określenia terminu płatności, składka lub jej rata należna Avivie powinna zostać w pełni opłacona w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.
5. Na wniosek Ubezpieczającego składka może zostać rozłożona na raty. W razie rozłożenia płatności składki na raty, z chwilą uznania przez Avivę rozszczenia niezapłacone raty składki stają się natychmiast wymagalne. Jeżeli Ubezpieczający nie opłaci pozostałych rat składki, Aviva pomniejszy o tę sumę należne odszkodowanie.
6. Jeżeli płatność składki lub jej raty dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za termin zapłaty uważa się dzień złożenia polecenia zapłaty, pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego znajdowała się wystarczająca ilość środków pozwalająca na realizację przelewu.
7. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa zaistnienia zdarzenia losowego, każda ze stron umowy ubezpieczenia może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.

§ 10. Czas trwania umowy ubezpieczenia

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na czas trwania przewozu wskazanego w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (ubezpieczenie jednostkowe) albo na okres ubezpieczenia wskazany w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (ubezpieczenie generalne). W każdym z tych przypadków okres

ubezpieczenia pojedynczego przewozu rozpoczyna się z chwilą, gdy środek transportu z ładunkiem opuszcza magazyn lub miejsce składowania w celu odbycia ubezpieczonego przewozu, trwa w czasie przewozu na zaplanowanej trasie i kończy się z chwilą dotarcia środka transportu z ładunkiem do pierwszego magazynu lub pierwszego miejsca składowania.

2. W przypadku ubezpieczenia generalnego, jeżeli nie umówiono się inaczej odpowiedzialność Aviva rozpoczyna się pierwszego dnia okresu ubezpieczenia i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu. Transporty, które rozpoczęły się w okresie ubezpieczenia są ubezpieczone do chwili dostarczenia ładunku do pierwszego magazynu, nawet jeśli nastąpiło to po zakończeniu okresu ubezpieczenia. Transporty rozpoczęte przed początkiem okresu ubezpieczenia nie są objęte ubezpieczeniem.
3. Na wniosek Ubezpieczającego i za dodatkową składką okres ubezpieczenia każdego ubezpieczonego przewozu może zostać przedłużony o czas załadunku lub rozładunku, rozumianego jako bezpośrednie umieszczenie ładunku na środku transportu lub bezpośrednie zdjęcie ładunku za środka transportu z wyłączeniem transportu wewnątrzzakładowego.
4. Jeżeli Aviva ponosiła odpowiedzialność z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej raty, a składka lub jej rata nie zostały opłacone w ustalonym terminie, Aviva ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, zawiadamiając o tym Ubezpieczającego i jednocześnie zachowując prawo żądania zapłaty składki za okres, przez który faktycznie ponosiło odpowiedzialność. W razie braku wypowiedzenia umowy, rozwiązuje się ona z końcem okresu, na który przypadła niezaplacona składka, a Aviva zachowuje prawo do żądania zapłaty składki za okres, przez który faktycznie ponosiło odpowiedzialność.
5. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia w okresie 30 dni, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w okresie 7 dni od dnia jej zawarcia, z zastrzeżeniem, że odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres udzielonej przez Avivę ochrony ubezpieczeniowej, a jeżeli składka naliczana była zgodnie z § 9 ust. 1 p. 2) – składki za ubezpieczenie ładunków faktycznie przewiezionych w tym okresie. Umowa ubezpieczenia może zostać wypowiedziana przez Avivę ze skutkiem natychmiastowym, jeżeli zgłaszając roszczenie z jej tytułu Ubezpieczający świadomie wprowadził Avivę w błąd lub zataił istotne informacje.
6. W przypadku opłacania składki w ratach, jeżeli którakolwiek z kolejnych rat składki nie zostanie opłacona w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty wysłanego przez Avivę po upływie wskazanego na polisie terminu płatności raty składki odpowiedzialność Avivy ustaje i uznaje się, że umowa ubezpieczenia została zawarta na okres do dnia, w którym upływa wymienione 7 dni.
7. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione, za zgodą Avivy, na jego nabywcę. Przeniesienie tych praw bez zgody Aviva uznaje się za bezskuteczne. W razie przeniesienia praw, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony, za zgodą Avivy, umówiły się inaczej. Pomimo przejścia tych obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Jeżeli natomiast prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, umowa ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
8. W razie odstąpienia lub wypowiedzenia umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego, Aviva zwróci składkę w wysokości, jaka wynika z odjęcia od składki zapłaconej składki za

ubezpieczenie ładunków faktycznie przewiezionych w okresie udzielonej przez Avivę ochrony ubezpieczeniowej.

§ 11. Obowiązki Ubezpieczającego

1. Ubezpieczający zobowiązany jest do:
 - 1) niezwłocznego powiadomienia Avivy o wszelkich zmianach okoliczności mogących mieć wpływ na ocenę dokonaną przez Avivę przyjętego do ubezpieczenia ryzyka i na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia szkody,
 - 2) wykonywania wszelkich zaleceń i zobowiązań wskazanych w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia, a także powstałych w związku z wykonywaniem umowy ubezpieczenia.
2. Aviva zastrzega sobie prawo do inspekcji przedmiotu ubezpieczenia w celu oceny ryzyka powstania szkód oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka. Koszty takiej inspekcji pokrywa w całości Aviva, o ile nie umówiono się inaczej.
3. W razie stwierdzenia zaistnienia zdarzenia losowego mogącego pociągnąć za sobą powstanie szkody w ładunku, które mogłoby stanowić podstawę do zgłoszenia roszczenia z tytułu umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych ogólnych warunków:
 - 1) Ubezpieczający jest zobowiązany:
 - a) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia/ ładunku/ oraz zapobieżenia szkodzie/ w ładunku/ lub zmniejszenia jej rozmiarów,
 - b) niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni roboczych zawiadomić Avivę
 - c) niezwłocznie zawiadomić policję, jeżeli istnieje podejrzenie, że utrata, zniszczenie lub uszkodzenie ładunku nastąpiły w rezultacie świadomego działania, którego celem było wyrządzenie szkody lub też w razie istnienia innych znamion wykroczenia lub przestępstwa,
 - d) udzielić Avivie lub powołanym przez Avivę ekspertom wszelkich wyjaśnień i udostępnić wszelkie dokumenty, które mogą okazać się niezbędne do ustalenia okoliczności powstania szkody, odpowiedzialności Avivy oraz określenia wysokości odszkodowania, przy czym Ubezpieczający obowiązany jest jednocześnie sporządzić, na podstawie posiadanych materiałów i na własny koszt, obliczenie poniesionych szkód oraz przygotować i przesłać Avivie roszczenie,
 - e) z zastrzeżeniem uzasadnionych działań podjętych w celu zabezpieczenia mienia lub zapobieżenia powiększania się rozmiarów szkody, Ubezpieczający zobowiązany jest do zachowania stanu faktycznego spowodowanego zdarzeniem losowym, do czasu rozpoczęcia przez Avivę inspekcji bądź oględzin lub otrzymania zgody Avivy na przystąpienie do usuwania skutków szkody,
 - f) po uzyskaniu zgody Avivy, przystąpić i przeprowadzić remont lub naprawę uszkodzonego mienia bez nieuzasadnionej zwłoki,
 - g) zażądać od przewoźnika lub spedytora sporządzenia protokołu o stanie ładunku zgodnie z przepisami prawa przewozowego oraz wziąć udział w jego sporządzaniu; w razie odmowy sporządzenia takiego protokołu przez przewoźnika lub spedytora albo w razie przewozu ładunku własnym lub wynajętym środkiem transportu, sporządzić z udziałem dwóch osób postronnych własny protokół zawierający dane dotyczące przyczyn powstania szkody i jej wysokości oraz inne okoliczności i dowody istotne dla sprawy,
 - h) zażądać od kierowcy i konwojenta pisemnego oświadczenia o powstaniu szkody uwzględniającego wszystkie okoliczności istotne dla sprawy,

- i) pisemnie obciążyć przewoźnika lub spedytora odpowiedzialnością za powstanie szkody.
- 2) przedstawiciele Avivy są upoważnieni:
 - a) do wejścia na teren miejsca składowania przedmiotu ubezpieczenia oraz inspekcji miejsc, w których wydarzyła się szkoda, a także do zabezpieczenia lub zatrzymania uszkodzonego mienia,
 - b) do rozporządzania odzyskami z mienia dotkniętego szkodą, z zastrzeżeniem, że w żadnym razie Ubezpieczający nie może, według jego woli, pozostawić uszkodzonego mienia Avivie.
2. Jeżeli Ubezpieczający lub osoba, za którą ponosi odpowiedzialność z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie dopełni obowiązku określonego w ust. 3 pkt. 1) litera a), odszkodowanie nie należy się.
3. W razie naruszenia przez Ubezpieczającego lub osobę, za którą Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność, z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, obowiązku wymienionego w ust. 3 pkt. 1) litera b) Aviva może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Avivie ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia losowego.

§ 12. Tryb dochodzenia roszczeń

1. W razie zaistnienia zdarzenia losowego, które spowodowało powstanie szkody w ubezpieczonym ładunku, Ubezpieczający niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni roboczych, zawiadomi o tym fakcie Avivę.
2. Na podstawie zawiadomienia, Aviva przygotowuje i przekazuje Ubezpieczającemu wykaz dokumentów i informacji niezbędnych do ustalenia zakresu odpowiedzialności oraz wysokości szkody i odszkodowania. W oparciu o wymieniony w zdaniu poprzednim wykaz oraz zgodnie z postanowieniami niniejszych ogólnych warunków, Ubezpieczający obowiązany jest sporządzić obliczenie poniesionych szkód oraz przygotować i przedstawić roszczenie. Aviva zastrzega sobie prawo żądania dokumentacji uzupełniającej, jeżeli na podstawie otrzymanych informacji nie będzie możliwa jednoznaczna ocena zaistniałej sytuacji.
3. W razie konieczności wizyty przedstawiciela Avivy w miejscu powstania zdarzenia (w celu dokonania oględzin mienia dotkniętego szkodą), Ubezpieczający zostanie niezwłocznie poinformowany o takim fakcie.
4. Na podstawie przedłożonych dokumentów oraz zebranych informacji Aviva przekazuje Ubezpieczającemu stanowisko dotyczące swojej odpowiedzialności, a w razie uznania roszczenia również wysokości szkody oraz wysokości przyznanego odszkodowania.
5. Postanowienia niniejszego paragrafu nie zwalniają Ubezpieczającego z obowiązku podjęcia działań określonych w § 11 ust. 3 pkt. 1).
6. Od decyzji odmownej Ubezpieczającemu przysługuje możliwość odwołania się do sądu powszechnego wskazanego w § 18.

§ 13. Ustalenie wysokości szkody i odszkodowania

1. Górną granicą odpowiedzialności Avivy, z zastrzeżeniem kosztów, o których mowa w § 5 ust. 5, stanowi suma ubezpieczenia, określona zgodnie z § 4.
2. Jako wysokość szkody ustala się:
 - 1) w razie utraty ładunku w całości albo takiego uszkodzenia całości ładunku, że z uwagi na jego właściwości nie nadaje się on do naprawy – w wysokości wartości utraconego lub uszkodzonego ładunku, określonej zgodnie z § 4;

- 2) w razie utraty części ładunku lub takiego uszkodzenia części ładunku, że z uwagi na jego właściwości uszkodzona część nie nadaje się do naprawy – w wysokości wartości utraconej lub uszkodzonej części ładunku, określonej zgodnie z § 4;
 - 3) w razie uszkodzenia ładunku, kiedy ładunek nadaje się do naprawy lub remontu – niezbędne koszty naprawy lub remontu konieczne w celu przywrócenia uszkodzonemu ładunkowi poprzedniego stanu zdatności do użytku. Jeżeli napraw dokonano w warsztacie Ubezpieczającego, Aviva zapłaci koszt materiału i płac poniesiony w celu naprawy oraz rozsądny narzut procentowy na pokrycie kosztów ogólnych, z zastrzeżeniem, że ustalona w taki sposób wysokość szkody nie może być większa niż określona na podstawie postanowień zawartych w zdaniu poprzedzającym. W razie, gdy uszkodzone mienie stanowi całość ubezpieczonego ładunku i koszty naprawy lub remontu przekraczają wartość ładunku określoną zgodnie z § 4, ładunek taki uważa się za całkowicie zniszczony, a ustalenie wysokości szkody nastąpi na podstawie postanowień zawartych w ust. 2. p. 1) niniejszego paragrafu. W razie gdy uszkodzone mienie stanowi część ubezpieczonego ładunku i koszty naprawy lub remontu przekraczają wartość tej części ładunku określoną zgodnie z § 4, wówczas ustalenie wysokości szkody nastąpi na podstawie postanowień zawartych w ust. 2. p. 2) niniejszego paragrafu;
 - 4) w razie uszkodzenia ładunku w stopniu kwalifikującym do dalszej sprzedaży, lecz po obniżonych cenach – różnicę pomiędzy wartością mienia przed szkodą a ceną ustaloną w drodze przeceny. O planowanej przecenie uszkodzonego mienia Ubezpieczający jest obowiązany zawiadomić Avivę, która zastrzega sobie prawo delegowania swego przedstawiciela do wzięcia udziału w dokonywanej przecenie.
3. Przy ustalaniu rozmiaru szkody nie uwzględnia się:
- 1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej, artystycznej, pamiątkowej lub sentymentalnej,
 - 2) jakichkolwiek kosztów związanych z koniecznością realizacji postanowień stosownego prawa dotyczącego konstrukcji przedmiotu ubezpieczenia, prac naprawczych lub remontowych, które Ubezpieczający jest zobowiązany ponieść dodatkowo, w związku ze zmianami jakichkolwiek przepisów prawa, które zostało ustanowione i weszło w życie w okresie po wytworzeniu przedmiotu ubezpieczenia,
 - 3) kosztów innowacji i ulepszeń.
4. Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody z uwzględnieniem następujących zasad:
- 1) od ustalonej wysokości szkody odejmuje się wartość tej części ładunku dotkniętego szkodą, która z uwagi na rodzaj lub rozmiar uszkodzeń nadaje się jeszcze do dalszego użytku, sprzedaży lub przeróbki,
 - 2) do ustalonej wysokości szkody dolicza się, w granicach sumy ubezpieczenia, poniesione przez Ubezpieczającego uzasadnione i udokumentowane koszty, o których mowa w § 5 ust. 3,
- z zastrzeżeniem, że w razie zadeklarowania przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia różnej od wartości ładunku, wysokość odszkodowania zostanie skorygowana zgodnie z postanowieniami § 4 ust. 3 i 4 oraz § 5 ust. 3.
5. Do ustalonej zgodnie z ust. 4 wysokości odszkodowania dolicza się poniesione przez Ubezpieczającego uzasadnione i udokumentowane koszty, o których mowa w § 5 ust. 5.
 6. Od ustalonej zgodnie z ust. 5 wysokości odszkodowania odejmuje się franszyzę redukcyjną w wysokości wskazanej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia.
 7. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczający nie może żądać odszkodowania przenoszącego wysokość szkody. Aviva odpowiada wobec innych ubezpieczycieli do wysokości szkody w

takim stosunku w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

8. Jeżeli w umowie ubezpieczenia zawartej przez Ubezpieczającego z innym ubezpieczycielem, uzgodniono, że suma wypłacana przez tego ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, Ubezpieczający nie może żądać wobec Avivy zapłaty odszkodowania w części przenoszącej wysokość szkody. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami przyjmuje się, że w ubezpieczeniu o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, suma ubezpieczenia równa jest wartości przedmiotu ubezpieczenia.

§ 14. Wypłata odszkodowania

1. Aviva wypłaci odszkodowanie w ciągu trzydziestu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Gdyby wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Avivy lub wysokości należnego odszkodowania okazało się niemożliwe w powyższym terminie, Aviva wypłaci odszkodowanie najpóźniej w ciągu czternastu dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, z zastrzeżeniem, że jeśli na podstawie przedłożonych przez Ubezpieczającego dokumentów możliwe będzie określenie bezspornej części odszkodowania, zostanie ona wypłacona w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
2. Wypłata odszkodowania nie powoduje zmniejszenia sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, iż powyższe postanowienie nie ma zastosowania dla zdarzeń losowych lub kosztów, dla których ustalono limit odpowiedzialności.

§ 15. Płatnicy podatków pośrednich

Jeżeli Ubezpieczający jest uprawniony do odliczania podatku od towarów i usług VAT naliczanego przy nabyciu mienia, to wszelkie dane liczbowe, o których mowa w niniejszych ogólnych warunkach (w szczególności wartości, sumy ubezpieczenia, limity odpowiedzialności, koszty, odszkodowania), nie będą uwzględniały tego podatku.

§ 16. Zabezpieczenie prawa do regresu

1. Z dniem zapłaty odszkodowania, roszczenia przysługujące Ubezpieczającemu przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na Avivę do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli Aviva pokryła tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem Avivy.
2. Nie przechodzą na Aviva roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba, że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Ubezpieczający zobowiązany jest udzielić Avivie, zarówno przed jak i po wypłacie odszkodowania, wszelkiej pomocy przy dochodzeniu roszczeń regresowych wobec osób trzecich odpowiedzialnych za szkodę, w tym dostarczyć odpowiednie dokumenty i udzielić niezbędnych Avivie informacji.
4. Jeżeli Ubezpieczający bez zgody Avivy zrzekł się w całości lub części roszczenia przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę lub też w nienależyty sposób wykonuje obowiązki określone w ust. 3, Aviva może odmówić wypłaty odszkodowania lub je odpowiednio zmniejszyć.

§ 17. Postanowienia dodatkowe

1. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą zostać wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od określonych w niniejszych ogólnych warunkach, z zastrzeżeniem, że postanowienia te nie mogą być sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia uwzględnione zostały dodatkowe lub odmienne postanowienia umowne mają one pierwszeństwo przed postanowieniami niniejszych ogólnych warunków.
3. Ubezpieczający jest zobowiązany informować Avivę o jakichkolwiek zmianach siedziby i adresu. Jeżeli Ubezpieczający zmienił siedzibę lub adres i nie zawiadomił o tym fakcie Avivy, jakkolwiek korespondencja skierowana na adres ostatniej znanej siedziby Ubezpieczającego wywiera skutki prawne od chwili, w której byłaby doręczona, gdyby Ubezpieczający nie zmienił siedziby.

§ 18. Właściwość sądowa

Powództwo o roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego.

§ 19. Postanowienia końcowe

1. Do umów ubezpieczenia zawieranych na podstawie niniejszych ogólnych warunków stosować się będzie prawo polskie.
2. W sprawach nie uregulowanych w niniejszych ogólnych warunkach lub nie uzgodnionych dodatkowo, mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego, Ustawy o działalności ubezpieczeniowej z 22 maja 2003 r. (Dz. U. nr 124 poz. 1151 z 2003 r.) oraz inne obowiązujące akty prawne.
3. Niniejsze ogólne warunki wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2004 r.

1 czerwca 2009 r. Commercial Union Polska – Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych SA zmieniło nazwę na Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych SA.